

A budapesti konyháktól a pestszentlőrinci szeméttetemőig

Aki nem koránkelő, alig lát Budapest szemétkocsit. A kora reggeli órákban gyűjtik össze a budapesti házi szemetet. Az utcák szemétét ezer utcaseprő szedi össze. 1894-ben alakult meg a Köztisztasági Hivatal, amelynek működése előtt a kerületi elöljáróságok gondoskodtak a szemétygyűjtésről és fuvarozásról. Még a század elején is csupán a Nagykörúton belül gyűjtötték a szemetet. Ebben az időben a pesti oldal háziszemétygyűjtése egy Cséry nevű vállalkozó monopóliuma volt, aki óriási vagyont szerzett a szemétygyűjtésből és a főváros által neki fizetett szemétfuvarozási díjakból. Abban az időben az emberek könnyelműbbek voltak, mint manapság s Cséryék rostákkal, futószalagokon rosszul fizetett gyerekek munkájával szedették ki a szemétdől az értékeket.

Naponta 1200 köbméter „áru”

Ma a Fővárosi Köztisztasági Községi Vállalat gondoskodik Budapest szemétének gyűjtéséről és elszállításáról. A pesti oldalon az Ecséri-úti telepre kerül először a szemét, innen továbbítják vonattal a pestszentlőrinci szeméttető bányába. A budai oldalon a Filatorigáti és az albertfalvi mélyenfekvő területeket töltik fel szeméttel. Érdekes itt megemlíteni, hogy igen sok esetben előfordult már, hogy a jól szervezett szemétfuvarozás révén véletlenül a szeméttetőbe került tárgyakat visszakapott a tulajdonos.

Budapest napi szemete 1200 köbméter körül van. Természetesen a fűtési szezonban nagyobb ez a mennyiség és azonkívül súlyosabb is a hamuval. Tavasz felé, amikor a fűtés abbamarad és nincs még zóldság, csökken a mennyisége. Nyáron, különösen a gyümölcsidény végefelé ismét szaporodik, a kukoricacsutka és a dinnyehéj nagyon sokat nyom a latban.

Mutasd a szemeted, megmondom: ki vagy!

A szemét pontosan mutatja a város jólétét, életmódját.

Azt mondják, a szemétdől lehet legjobban megfigyelni Budapest dinnyevő jellegét. Egyik európai nagyvárosban sincs annyi dinnye a szemét között, mint nálunk.

A háború és az ostrom is beleírta magát a szemétrétegekbe. 1945 őszéig jóformán még krumplihéj sem igen volt a háziszeméttetőben. A stabilizáció idején lassan feltűndezett a csont is. Akkoriban azonban még legfeljebb egy vagon csontot szedtek ki hetenkint a szemétdől a guberálók.

Szentlőrinc felé tartó útján a szemét először eljut az Ecséri-telepre. Itt vannak a hatalmas hidegvérű lovak istállói, a telephez szükséges javítóműhelyek s itt rakják át a szemetes kocsikból a vagonokba a szemetet.

A szeméttető

110 kocsi hordja naponta ide a pesti oldal házi- és utcai szemétét. A kocsik beállnak a vasúti vagonok közé a mozgó daru alá, az emelő karmai, amiket macskáknak neveznek, fölemelik a tartályt az alvázról a vagon fölé, kiűtik a kocsik alját összezáró csapszeget, a szemetes kocsi ekkor alul szétnyílik s a szemét saját súlyánál fogva behull a vagonba. Majd a daru újból visszateszi a szemetes kocsi szekrényét az alvázra. Naponta, szükség szerint, egy-két vonat szemét indul a szentlőrinci szeméttető felé.

Az ország legrövidebb vasúti vonala a 8 km-es fővárosi vasút, amely a szemetet szállítja az Ecséri-úti gyűjtőtelepről a szeméttető bányába.

Szabályos vasút ám ez. A szemét éppen úgy menetlevéllel „utazik”, mintha egyéb áru volna. A forgalmi személyzet éppen úgy vizsgázott forgalmista, mint a MÁV-alkalmazottak. Anyagi felszerelésben is szabályos ez a vasút. A rendezőpályaudvar fel van szerelve javítóműhelyekkel, fűtőházal, akár csak a többi rendezők.

Romantika és valóság

Amint a vonat megérkezik, már várják a guberálók. Legtöbbször közülük „futrást” gyűjtenek. Így nevezik a gyümölcs-, kenyér- és főzelékhulladékot, amivel állatot lehet etetni. A budapesti szeméttető sok malacot nevelgetnek a lőrinci, erzsébeti, szentimrei határban. Sokan nem törődnek a futrással, az élelmiszerek hulladékkal, mert egyébre specializálták magukat. Ők üveget, üvegcserepet, csontot, rongyot szednek. Naponta 60–70 kilót. Van, aki ócskavasat, rozet, alumíniumot szed össze a szemétdől. A legkülönbözőbb holmiból jön össze a fémgyűjtők zsákmánya. Kályharészeket, rossz konyhai szerszámokat, kulacsokat, írógéproncsokat látni a zsákokba hullni. Vannak, akik a kidobott edényeket készítik elő újabb használatra.

Mi igaz abból, hogy néha igen értékes dolgokat találnak a guberálók? Ez inkább romantika. Beszélnek ugyan egy asszonyról, aki néhány éve egy turbanban 32 Napóleont talált és újból éreztette a szeméttetőben, hogy mások meg ne tudják s izgalomában azután soha sem lelta meg újból. De én csak egy kis ezüstláncot látok egy fiatalasszony nyakán, mint több évi guberálás legértékesebb darabját. Valóban minden szökőévben egyszer fordul elő, hogy valaki komolyabb értéket lel, de ez aztán mélyen hallgat is róla. Vannak itt, akik a kidobott festékes dobozokat szedik össze, kiszedik belőlük a maradékot, összeörlik az anyagot és újból eladják.

1 patkány = 1 forint

A munkások telepét kutyák háda vigyázza. Nem törődnek ezek a

lőrinci sintérrel, amelyik egyet sem bír elfogni közülük, mert valóságos csatárláncba fejlődve fogadják, ha erre közeledik. De szükség is van a kutyákra, annyi a patkány. Estefelé — mondják — a kutyák megkezdik a patkányvadászatot s reggelre sűrűn látni munkájuk eredményét. Van egy látogatója a telepnek, aki forintért szedi a patkányokat. Ugy tudják, kísérletezik, hogyan lehetne felhasználni a patkánybőrt.

Védekezés a legyek ellen

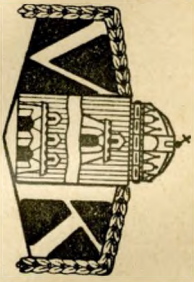
Az új vezetés nagy gondot fordít a munkások egészségére. A múlt évben készült el a melegvízes fürdőhelyiség, amelyet már évtizedekkel előbb meg kellett volna építeni.

A telepen nincs víz, tehát naponta másfél liter jégbehűtött ásványvizet kapnak a dolgozók a nyári időszakban, télen pedig meleg kávét. Felépítették az étkező helyiséget, ami szintén régi kívánság volt, hogy a legyekről elzárva fogyaszthassák reggelijüket, ebédjüket.

A munkások elmondják, hogy a legnagyobb ellenségük az időjárás. Ha a szél kavarja a szemetet, szemük, hajuk tele lesz vele. A vagonokat bármilyen nagy szélben, ölmosesőben le kell rakni, ki kell üríteni, nem lehet várni, míg javul az idő. Tömrédnek a légy így nyáron, de ezek ellen csak a zárt helyiségekben tudnak védekezni.

A szemétdomb egyik alkalmazottja elmondja, hogy egy hold kötött földjén trágyázási kísérleteket folytat a régi szemétdől kirotált anyaggal. Igen jó eredményei vannak, tavaly 52 dekás krumplit is termelt. Az idén fészektrágyázott krumpilja legalább kétakkora termést fog adni, mint szomszédjéé.

Nagy-Budapest megvalósulása után az üzem újabb feladatok elé kerül, gondoskodnia kell a peremvárosok szemétfuvarozásáról. A Vállalat vezetősége azonban eddig is több olyan tervvel foglalkozik, amelyek a hatalmas mennyiségű szemét eltakarításának modernizálását lehetővé teszik.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: a pestszentlőrinci szeméttető

Forrás:

Hírlap 1949 július 28

Személy:

Idő:

1894/1949

614.764

HIRLAP 1949 július 28. 5

házi nyomda 1926 - 8891

Biztos siker
a HIRLAP
apróhirdetése